

Er kunst kun udsmykning?

Det er ingen kunst at finde den rette, cremede farve, der står godt til lyset i østfløjen og de søde, solbrændte børn. Kunsten er at smide en ordentlig kampesten ind på gangen, så det gibber i sjælen og sætter mærkbare spor i fantasiens spinatbed

KUNSTEN OG SKOLENS INDRE OG YDRE RAMMER ER IKKE KUN ARTEFAKTER - ALTSÅ SYNLIGE OG OBSERVERBARE KULTURSYMPTOMER - MEN BESTEMT OGSÅ SKUEVÆRDIGE, SYNLIGE VÆRDIER, DER MASSIVT BLEV FREMHÆVET AF SÅVEL PERSONALE SOM ELEVER OG FORÆLDRE

Af Hanne Gammelgaard Jensen,
skoleleder på Hou Skole

En tirsdag middag midt i oktober - regnfuld og efterårsagtig - træder jeg ind i Hou Skoles vindfang. Jeg bliver mødt af 30 par gummistøvler i forskellige størrelser og kulører. Da jeg har forceret forhindringen, går jeg hovedrystende og let smilende videre ind i aulaen. Her møder jeg elever fra fritidsordningen, der nyder at være stjerner foran spejlet til Anne Gadegårds musik. Lidt længere henne står Kong Christian IV og kigger på skovning af egetømmer til sine krigsskibe - men jeg er sikker på, han også kigger nysgerrigt og halvfornøjet på pigernes dans. Han er en del af skolens udsmykning. Den fortæller egnens historie, myter og sagn.

Jeg har været skoleleder på Hou Skole i Odder Kommune i ni år - og noget af det første, der betog mig ved skolen, var dens særlige udsmykning. Spørgsmålet om værdierne skaber skolens rammer, eller om rammerne understøtter skolens værdier, har af flere omgange optaget mig.

Hou Skole er som mange andre folkeskoler de seneste år blevet renoveret og udbygget. Arkitekten, der forestod dette, var velvalgt. Han var en person, der havde stor respekt for kunst, og som med oprigtig interesse satte sig ind i skolens målsætning og kultur.

Personalet udarbejdede med afsæt i Folkeskoleloven funktionsbeskrivelser for udbygningen. På dette grundlag skabtes

smukke, lyse, åbne rum. Rum, der appellerer til, at vi ser hinandens undervisning, at vi agerer sammen, men med forskellige aktiviteter. Rum, der også giver rig plads til, at vi viser resultaterne af undervisningsforløb frem for hinanden.

Jeg er overbevist om, at vor arkitekt Nils Engelund er af samme opfattelse som Bjørn Nørgaard (billedhugger og professor), der i en artikel om kulturbærende folkeskolebygninger siger: "Man bliver jo ikke et dårligt menneske sådan i dybere forstand af at opholde sig i dårlige rum, men jeg tror, at ens oplevelser af det fælles rum i bred betydning bliver dårlig, hvis man ikke oplever smukke, fælles, fysiske rum, og bygningernes udtryk er et meget væsentligt signal i både motiveringen og den sammenhæng, man oplever sig selv og undervisningen i."

Heldigvis var dele af kunsten fra "Herfra min verden går" flytbar. Så også vore nye rum kunne beriges af de gamle historier. Jeg vil dog ikke undlade at nævne udfordringen i at renovere en skole, hvor store dele af væggene har faste vægmalerier - malerier der skal bevares!

VÆRDIFULDT

For et par år siden så vi nærmere på skolens selvforståelse. Vores ønske var at indkredse nutidige værdier og fremtidige udfordringer for skolen med henblik på at skabe en

værdisætning. I den forbindelse bad vi personalet definere det mest værdifulde ved Hou Skole. Elever, forældreråd og bestyrelse blev også spurgt om, hvad der er værdifuldt ved Hou Skole.

Her viste det sig, at kunsten og skolens indre og ydre rammer ikke kun er artefakter - altså synlige og observerbare kultursymptomer - men bestemt også skueværdige, synlige værdier, der massivt blev fremhævet af såvel personale som elever og forældre.

Direkte adspurgt svarede den sidst ansatte på skolen - hun har været her to måneder - på spørgsmålet: Hvad værdsætter du ved skolen?

"Der er et stærkt fællesskab og en stor åbenhed. Eleverne tillægges meget ansvar, I tager for givet, at de passer på deres ting."

RUMMENES OG KUNSTENS DIREKTE OG INDIREKTE ROLLE

Som det fremgår af beskrivelsen af kunstprojektet, handler vores kunst i høj grad om for-

tællingen - historien som stimuli til fantasien. Den er pirrende, udfordrende, og den handler om os. Den understøtter vores behov for at etablere sammenhænge, der kan fortælle os om, hvem vi er, og hvor vi kommer fra. Konkret indføres vore børnehaveklasseelever tidligt i skoleforløbet i de fortællinger, der knytter sig til billederne på vore vægge.

Sammen med deres 5. klasses venner og børnehaveklasselederen tager de på rundtur i skolens billedgalleri. En rundtur, der i høj grad taler til deres følelser: Det er godt at have en god, stor ven ved hånden, når man sidder under den fæle troldehånd og ser den kæmpemæssige natursten, trolde tydeligvis har kastet ind på gangen. Eller ved synet af den snarrådige jomfru, der for at forsvare sin fars mølle hugger hovederne af de fæle sørøvere. Vi inddrager i det hele taget fortællingerne og billederne i vor undervisning i det omfang, det er oplagt.

Det, at vi stadig har ansatte, der aktivt tog del i skabelsen af kunstprojektet, er i sig selv

kulturbærende. Jeg bliver dog opmærksom på, at vi som skole har en opgave i at tilbyde vore unge familier at blive indført i egnens myter og historie. I en rodløs tid er kendskab til egnshistorien væsentlig.

SMUKKE TANKER TÆNKES SMUKKE STEDER

I 1997 udtænkte et udvalg under den daværende undervisningsminister 10 bud for fremtidens skole. Det 4. bud lød: "Du skal kunne bruge dine sanser fuldt ud og erfare, at smukke tanker bedst tænkes smukke steder. Derfor bør skolens rum og omgivelser være blandt de smukkeste menneskeskabte."

At Hou Skole fuldt og helt lever op til dette bud, vil jeg ikke påstå. En kendsgerning er det dog, at elevernes bevidsthed om og ansvarsfølelse for stedet er stor. Dette hænger naturligvis sammen med skolens størrelse: vi har 200 elever.

Men også med en grundlæggende opmærksomhed på vedligeholdelse. Når

skader sker, udbedres de snarest muligt. Det væsentligste, tror jeg dog, er eksemplets magt. Skolen har værdi for lokalområdet. Hele pionerånden fra kunstprojektet ligger i murene. Det betyder, at alle voksne - ledere, lærere, pædagoger, forældre og brugere af skolen som lokalt kulturcenter - er enige om at bevare skolen smuk. Det er en norm, der gennemsyrrer den fælles opdragelse af børnene.

De lyse, åbne rum præger vor trivsel. En faktor, de skoler, der modtager vore elever - måske med en vis irritation - gør os opmærksom på: "Især eleverne fra Hou har fokus på det æstetiske i undervisningsmiljøet!"

Skolens rum er væsentlige, men alle, der har med børn at gøre, ved, at det er i det medmenneskelige møde, den direkte værdiformidling sker. Det er ikke nok at sige tingene en gang. Det at udmønte en skoles værdier i praksis er en vedvarende proces, der foregår over tid på mange niveauer.

DET ER GODT AT HAVE EN GOD, STOR VEN VED HÅNDEN, NÅR MAN SIDDER UNDER DEN FÆLE TROLDEHÅND OG SER DEN KÆMPEMÆSSIGE NATURSTEN, TROLDEN TYDELIGVIS HAR KASTET IND PÅ GANGEN

HERFRA MIN VERDEN GÅR

Hou Skole var i 1992 en skole, hvis arkitektur blev kaldt "gudsjammerlig kedelig" og "en arkitektonisk katastrofe"¹.

På et fremtidsværksted for skolebestyrelse og personale blev grundlaget for kunstprojektet "Herfra min verden går" skabt.

Et antal ildsjæle fra skolens bestyrelse, personale og kulturcenter lavede et hårdt stykke benarbejde og skaffede penge til projektet fra Odder Kommune og en række fonde, især fra Kulturfonden også kaldet Højlundfonden.

Kunstnergruppen Syntese kom på besøg i Hou og blev fodret med myter, sagn, overleveringer og historier om egnen. Laurie Grundt, kunstmaler, udtalte: "I har jo en fantastisk historie her på egnen. I bader i bogstaveligste forstand i flinteredskaber!" Kunstnerne mapper fyldtes hurtigt med skitser, der efterfølgende blev til 16 store kunstværker. Mens Syntese begyndte at give skolens hvide vægge liv, var der livlig aktivitet i kulturcenterregi. Der blev afholdt velbesøgte foredrag for områdets borgere om historie, sagn, kunst og kristendom. Det lokale egnsarkiv, museet, menighedsrådet og Egmont Højskolen havde en central rolle.

Eleverne tog sig af udsmykningen af arealet foran skolen. Borgere fra hverdagslivet i Hou blev fotograferet og omsat til store masonitfigurer, som eleverne dekorerede.

Disse træfigurer er, som forventet, med årene gået til, men kunsten indendørs lever stadig, og som forudset ved projektafslutningen i 1993 er den en "kilde til oplevelser og forundring og direkte årsag til, at de udødelige historier bag billederne og figurerne bliver overleveret fra mund til mund."⁴

- 1 Undervisningsministeriet (1998): Rum Form Funktion i folkeskolen, side 60
- 2 Undervisningsministeriet (1998): Rum Form Funktion i folkeskolen, side 26
- 3 Chris, Anders og Hanne Hansen (1993) Lidt om Herfra min verden går, side 7
- 4 Chris, Anders og Hanne Hansen (1993) Lidt om Herfra min verden går, side 9

